

opusdei.org

Nové horizonty (I): „Modlitba Božích dětí“

Vědomí Božího synovství všechno mění, jako změnilo i život svatého Josemaríi, když nečekaně objevil tento nový horizont.

02.05.2018

„Je čas, abychom se vydali hlouběji po *cestách kontemplace* uprostřed světa.“[\[1\]](#) Prelát Opus Dei těmito slovy vytyčuje jednu ze současných priorit. Apoštolát křesťanů je, a vždy

byl, „překypováním vnitřního života“.[2] Za prvé proto, že je předáváním právě tohoto života, a zadruhé proto, že chceme-li k světu hovořit o víře, je třeba, abychom jí do hloubky porozuměli a prožívali. V konečném důsledku jde o to, jak uvádí svatý Josemaría, „abychom se ponořili do nezměrné Boží lásky a mohli ji tak hlásat lidem“.[3]

Tato cesta *dovnitř* má jednu zvláštnost. Nevede ze známého místa na jiné, neznámé místo: spočívá spíše v hlubším proniknutí do toho, co je již známo, co se zdá být jasné, protože to bylo mnohokrát slyšeno. *Odhaluje se* na ní něco, co se ve skutečnosti vědělo, ale nyní je to poznáváno s novou silou a v nové hloubce. Svatý Josemaría v souvislosti s touto zkušeností hovoří o různých „horizontech“, které se před ním nečekaně otevíraly. Tak to vysvětluje např. ve *Výhni*:

„Ve vnitřním životě, stejně tak jako v lidské lásce, je třeba vytrvat.

Ano, musíš si mnohokrát opakovaně promýšlet jedno a to samé, dokud neobjevis nový horizont.

”A jak je možné, že jsem to neviděl dřív, když je to tak jasné?” zeptáš se překvapeně. ”Jednoduše proto, že jsme často jako kameny, po kterých voda steče, aniž by se do nich vsákla jen jediná kapka.

Proto je třeba znovu přemýšlet o tomtéž — ono to však není totéž —, abychom prosákli Božím požehnáním.“[\[4\]](#)

„Přemýšlet o tomtéž,“ abychom se pokusili otevřít celému obsaženému bohatství, a tak objevili, že „to není totéž“, to je cesta kontemplace, na níž jsme zváni. Jde o to zbrázdit moře, na kterém není na první pohled nic nového, protože tvoří součást našeho běžného prostředí. Římané nazývali

Středozemní moře *Mare nostrum*: bylo to pro ně známé moře, moře, s nímž byli sžiti. Svatý Josemaría hovoří o objevování nových horizontů proto, že jakmile se vydáme hlouběji do vod, o nichž se domníváme, že je dobře známe, otevřou se před námi široké, netušené obzory. Tehdy se můžeme na Pána obrátit slovy svaté Kateřiny Sienské: „Jsi jako hluboké moře, v němž tím více nalézám, čím více hledám, a čím více nalézám, tím více tě hledám.“[5]

Tyto objevy jsou projevem pomoci, kterou Bůh poskytuje kdy, a jak chce. Naše poklidná úvaha nás však na přijetí této pomoci může připravit. „A jako ten, kdo zprvu tonul v temnotě, a pak náhle uzřel slunce ozařující mu tvář, zřetelně rozpoznává, co doposud neviděl, tak také ten, kdo přijímá Ducha svatého, obdrží světlo pro duši.“[6] V následujících redakčních článcích se

podíváme na některé z horizontů, které svatý Josemaría objevil ve svém vnitřním životě, abychom se mohli spolu s ním „ponořit do nezměrné Boží lásky“.

Abba Pater!

Jedním z nejhlouběji zakořeněných přesvědčení prvních křesťanů bylo to, že se mohli obracet na Boha jako milované děti. Sám Ježíš je naučil: „Vy se tedy modlete takto: Otče náš, jenž jsi na nebesích...“ (Mt 6,9). Představil se Židům jako milovaný Syn Otce, a naučil své učedníky, aby si počínali podobně. Apoštolové ho slyšeli oslovovat Boha výrazem, který používaly židovské děti, když oslovovaly své otce, a po přijetí Ducha svatého začali sami tento výraz používat. S ohledem na zbožnost Izraele se jednalo o naprosté novum, svatý Pavel o tom však hovoří jako o čemsi běžném a všeobecně známém: „Dostali jste

ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: Abba, Otče. Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch (svatý), že jsme Boží děti“ (Řím 8, 15–16). Bylo to přesvědčení, které první křesťany naplňovalo důvěrou a dodávalo jim netušenou odvahu: „Jsme-li však děti, jsme i dědici: dědici Boží a spoludědici Kristovi“ (Řím 8, 17). Ježíš není jen jednorozeným Synem Otce, ale také prvním z mnoha bratří (srov. Řím 8,29; Kol 1,15). Nový život, přinesený Kristem, se jim ukázal jako život milovaných Božích dětí. Nebyla to teoretická, abstraktní pravda, ale cosi reálného, co je naplňovalo nesmírnou radostí. Pěkně to dokládá apoštol Jan zvoláním ve svém prvním listě: „Hledte, jak velikou lásku nám Otec projevil, že se (nejen) smíme nazývat Božími dětmi, ale (že jimi) také jsme!“ (1 Jan 3,1).

Boží otcovství a jeho zcela jedinečná a něžná láska k člověku je něčím, co

se křesťané učí znát již odmala. A přesto jsme vyzýváni objevit to osobním a živým způsobem, aby tím byl proměněn náš vztah k Bohu. Rozestře se tak před námi moře pokoje a důvěry, nesmírný obzor, který budeme moci prozkoumávat po celý život. Pro svatého Josemaríu to byl nečekaný objev, náhlé rozevření panoramatu, které bylo ve skutečnosti skryto v něčem, co dobře znal. Psal se rok 1931; o mnoho let později bude vzpomínat: „Mohl bych vám říci, do kdy, do které chvíle a až kam jsem se modlil onu první modlitbu Božího syna. V otčenáši jsem se naučil volat k Otci již jako dítě; ale cítit, vidět, obdivovat onu Boží vůli, abychom byli jeho dětmi..., na ulici a v tramvaji – hodinu, hodinu a půl, nevím –; *Abba, Pater!*, musel jsem křičet.“[7]

V průběhu následujících měsíců se svatý Josemaría k tomuto bodu opakovaně vracel. Při duchovních

cvičeních o rok později si např. poznamenal: „První den. Bůh je můj Otec. – A tuto myšlenku neopustím.“[8] Celý den uvažoval o Božím otcovství. Ač se nám tak dlouhá kontemplace může zdát zprvu překvapivá, je ve skutečnosti ukázkou toho, jak hluboce jím prostoupila zkušenost s Božím synovstvím. I naše setkávání s Bohem v modlitbě a kdykoliv jindy by se mělo zakládat především na důvěřivé odevzdanosti a vděčnosti. Má-li náš vztah s Bohem dostat takovou podobu, pak je třeba znovu osobně objevit, že On chce být naším Otcem.

Kým je pro mne Bůh?

Možná jsme se jako svatý Josemaría naučili již jako velmi malé děti, že Bůh je Otec, ale dost možná nám zbývá ještě značný kus cesty, než své synovství *zakusíme* v celé jeho

radikálnosti. Jakým způsobem můžeme k tomuto objevu dojít?

Pro objevení Božího otcovství je za prvé často třeba *obnovit pravý obraz Boha*. Kým je On pro mne? Někteří lidé si Boha, ať už vědomě či nevědomě, představují jako někoho, kdo jim vnucuje své zákony a trestá ty, kteří je neplní; jako někoho, kdo očekává, že bude splněna jeho vůle, a kdo se rozběsí, když tomu tak není; jedním slovem jako pána, pro něhož nejsme nic než nevolníci. Jindy – a stává se to i křesťanům – je Bůh předně vnímán jako důvod, kvůli němuž je třeba chovat se slušně. Je brán jako příčina toho, že člověk jde tam, kam vlastně *nechce*, ale *musí*. Ale Bůh „není žádný tyran, ani přísný, nesmiřitelný soudce. Je to náš Otec. Upozorňuje nás na naše hříchy a omyly, na naši nedostatečnou šlechtnost; ale dělá to proto, aby nás z nich vysvobodil a nabídl nám své přátelství a svou lásku“.[9]

Problém pochopit, že „Bůh je láska“ (1 Jan 4,8), může být někdy způsoben i krizí, kterou otcovství v různých zemích prochází. Dost možná jsme se s tím setkali v rozhovoru s přáteli či kolegy: na svého otce nemají dobré vzpomínky a Bůh, který je Otec, je příliš neláká. Když s nimi budeme hovořit o víře, můžeme jim pomoci pochopit, že jejich strádání je důkazem toho, jak hluboce mají otcovství vepsáno v srdci: otcovství, které existovalo dříve než oni, a které je volá. Přítel nebo kněz jim mohou svým láskyplným přístupem pomoci objevit lásku Otce „od něhož mají původ všechny rody na nebi i na zemi“ (Ef 3,14), a zakusit tuto něhu také v „povolání být ochráncem“, [10] jež pulzuje v každém z nás, a jež nachází své vyjádření v otci či matce, kterými buď *již sami jsou*, nebo by chtěli jednou být. Tak mohou ve svém nitru objevovat pravou tvář Boha a způsob, jakým jsme jako jeho

děti povolání žít, s vědomím, že On se na nás dívá s nekonečnou láskou. Otec totiž nemá své dítě rád pro to, co *dělá*, pro jeho výsledky, ale prostě *proto, že je to jeho dítě*. Posílá ho do světa a snaží se z něj dostat to nejlepší, vycházejí vždy z toho, jak moc je pro něj důležité.

Tato úvaha pro nás může být užitečná zvláště ve chvíli neúspěchu, nebo když kontrast mezi naším životem a *vzory*, které nám předkládá svět, v němž žijeme, způsobí, že o sobě začneme mít nízké mínění. „Taková je naše „postava“, toto je naše duchovní identita: jsme milované děti Boha, navždy. (...). Nepřijímat se, žít nespokojeni a myslet negativně znamená neuznat naši nejoprávněnější identitu. Je to jako otočit se opačným směrem, když na mě chce Bůh spočinout zrakem, znamená to zhasit sen, který pro mne má. Bůh nás miluje takové, jací jsme, a žádný náš hřích, poklesek či

pochybení nezmění jeho mínění.“[11]

Poznání, že Bůh je Otec, jde ruku v ruce s tím, že mu dovolíme, aby se na nás díval jako na *velmi milované děti*. Pochopíme tak, že naše *hodnota* nezávisí na tom, co máme – na našich schopnostech – nebo na tom, co děláme – na našich úspěších –, ale na Lásce, která nás stvořila, která o nás snila a *vyvolila* si nás „ještě před stvořením světa“(Ef 1,4). V reakci na chladnou představu o Bohu, kterou dnešní svět občas mívá, chtěl Benedikt XVI. připomenout již na začátku svého pontifikátu, že „nejsme náhodným a nesmyslným produktem vývoje. Každý z nás je plodem Boží myšlenky. Každý z nás je chtěn, každý je milován, každý je nutný“.[12] Má tato myšlenka skutečně dopad na náš každodenní život?

Důvěřivá naděje Božích dětí

Svatý Josemaría věřícím Opus Dei často připomínal, že „základem našeho duchovního života je vědomí našeho Božího synovství“.[13] Přirovnával ho k „šňůrce, která spojuje perly nádherného velkého náhrdelníku. Boží synovství je takovou šňůrkou, na kterou se navlékají všechny ctnosti, protože jsou to ctnosti Božího dítěte“.[14] Prosit Boha, aby nám otevřel tento obzor, který podpírá a utváří celý náš duchovní život, má proto zásadní význam.

Šňůrka Božího synovství se proměňuje v „každodenní postoj důvěryplné odevzdanosti“,[15] postoj charakteristický pro děti, zvláště jsou-li malé. Boží synovství bylo proto v životě a ve spisech svatého Josemaríi často spojováno s duchovním dětstvím. Copak dítěti, které se učí jezdit na kole, vadí opakované pády? Nic pro něj neznamenaají, pokud má nablízku

svého tatínka, který ho povzbuzuje, aby to zkusil znovu. Na tom se zakládá jeho důvěryplná odevzdanost: „Tatínek říká, že to zvládnou... tak do toho!“

Vědomí Božího synovství je také jistotou, o níž se můžeme opřít při uskutečňování poslání, které nám Pán svěřil. Budeme se cítit jako onen syn, kterému otec říká: „Synu, jdi dnes pracovat na vinici“ (Mt 21,28). Možná se nás zpočátku zmocní pochybnosti nebo nás napadne na tisíc nejrůznějších důvodů proti, ale vzápětí si uvědomíme, že nás o to prosí náš Otec, který nám tím projevuje nesmírnou důvěru. Naučíme se jako Kristus odevzdávat do Otcových rukou a z celého srdce mu říkat: „Ne co já chci, ale co ty chceš“ (Mk 14,36). Svatý Josemaría nás svým životem naučil, jak se chovat podle Kristova vzoru: „Já sám jsem se po léta snažil opírat o tuto radostnou skutečnost. Moje modlitba

byla vždy stejná, jen mívala jiné zabarvení. Říkal jsem třeba: Pane, ty jsi mě poslal právě sem; ty jsi mi svěřil to či ono a já ti důvěřuji. Víím, že jsi můj Otec. Vždy jsem pozoroval, že malé děti si jsou naprosto jisti svými otci.“[16] Nemůžeme popřít, že se vyskytnou problémy. Budeme jim však čelit s vědomím, že ať se stane cokoli, všemohoucí Bůh je s námi, po našem boku a opatruje nás. On učiní, co si předsevzeme, protože je to koneckonců jeho dílo; udělá to možná jinak, ale zato lépe. „Když opravdu ztratíš sám sebe v Pánu, naučíš se být spokojen se vším, co přijde, a neztrácet vyrovnanost, jestliže tvé úkoly — přestože jsi do nich vložil všechno své úsilí a použil všech vhodných prostředků — nedopadly podle tvých představ. Dopadly přece tak, jak chtěl Bůh.“[17]

Pěstovat „vědomí Božího synovství“

Povšimněme si, že svatý Josemaría neříkal, že základem ducha Opus Dei je *Boží synovství*, ale *vědomí* Božího synovství. Nestačí *být* Božím dítětem, musíme si *být vědomi* toho, že jsme Božími dětmi takovým způsobem, aby tím náš život získal *smysl*.

Taková jistota v srdci je tím nejpevnějším základem; pravda o našem Božím synovství začne díky tomu působit a bude mít konkrétními důsledky pro náš život.

Chceme-li takové *vědomí* pěstovat, měli bychom se do Božího synovství ponořit hlavou i srdcem. Nejprve *hlavou*, rozjímáním nad těmi úryvky Písma, které hovoří o Božím otcovství, o našem synovství, o životě Božích dětí. Inspirací pro tuto modlitbu mohou být četné texty svatého Josemaríi o našem Božím synovství[18] nebo úvahy jiných světců a křesťanských spisovatelů.

[19]

Srdcem se můžeme vnořit do našeho Božího synovství tak, že se s důvěrou obrátíme na Pána, svěříme se do jeho Lásky, slovy, anebo beze slov obnovíme náš synovský přístup a budeme se snažit neustále myslet na Jeho Lásku k nám. Jedním způsobem, jak to udělat, je obrátit se k Němu krátkými invokacemi nebo střelnými modlitbami. Svatý Josemaría navrhol: „Nazývej ho Otcem mnohokrát za den a řekni mu — sám ve svém srdci — že ho máš rád, že ho miluješ, že jsi hrdý na to, že jsi jeho syn a že jsi tím silný.“^[20] Můžeme také použít nějakou krátkou modlitbu, která nám pomůže vkročit do dne s jistotou pramenící z vědomí, že jsme Boží děti, nebo zakončit den s vděčností, lítostí a nadějí. Papež František navrhol mladým lidem následující modlitbu: „Pane, děkuji ti, že mne máš rád; jsem si jist, že mne máš rád, dej, ať si zamiluji svůj život! Nikoli svá pochybení, která je třeba napravit, nýbrž život, který je velkým

darem: je čas milovat a být milován.“[21]

Vrátit se do otcovského domu

Rodina je označována za „místo, kam se navracíme,“ kde čerpáme nové síly a nacházíme odpočinek. Je tomu tak zejména proto, že rodina je „svatyní lásky a života“[22], jak s oblibou říkával svatý Jan Pavel II. V ní opět nalézáme Lásku, která dává smysl a hodnotu našemu životu, protože se nachází u jeho zrodu.

Cítit se jako Boží děti nám také dovoluje přijít s důvěrou za Bohem, když jsme unavení, když se k nám někdo nezachoval správně nebo se cítíme zranění... nebo i tehdy, když jsme ho urazili. *Vrátit se k Otci* je další způsob, jak žít v „nadějeplné odevzdanosti“. Není na škodu zamyslet se nad podobenstvím o otci, který měl dva syny, zachyceném svatým Lukášem (srov. Lk 15, 11–32): „Bůh na nás čeká s otevřenou náručí

jako onen otec v podobenství, ačkoli si to nezasloužíme. Na naší vině nezáleží. Jako u marnotratného syna stačí jen otevřít srdce, toužit po Otcově domě a radovat se z Božích darů, pro které se nazýváme Božími dětmi a jimiž také skutečně jsme, i když dosti často nejednáme podle jeho milosti.“[23]

Onen syn snad ani nepomyslel na bolest, kterou způsobil svému Otci: stýskalo se mu hlavně po vlídném zacházení, jehož se mu dostávalo v otcovském domě (srov. Lk 15, 17–19). Vydává se tam s tím, že nebude víc než jedním z *nádeníků*. Otec ho však vítá – jde ho hledat, objímá ho a zahrnuje polibky – s tím, že mu připomíná jeho nejhlubší identitu: *je jeho synem*. Ihned nařídí, aby mu vrátili šaty, opánky, prsten... znaky synovství, které ani jeho špatné jednání nedokázalo smazat. „Jednalo se přece o jeho vlastního syna. A

tento vztah nemohl být odstraněn ani žádným jednáním zrušen.“[24]

I když občas můžeme Boha vidět jako Pána, a sebe jako jeho služebníky, nebo jako chladného soudce, On zůstává věrný své otcovské Lásce. Moci za Ním přijít poté, když jsme upadli, je vždy úžasnou příležitostí, abychom si to ověřili. Zároveň se nám tím zjevuje naše vlastní identita. Nejde jen o to, že On se rozhodl, že nás bude jen tak pro nic milovat, ale o to, že skutečně *jsme* – působením milosti – *Boží děti*. *Jsme* Boží děti a nic a nikdo nám tuto důstojnost nemůže vzít. Dokonce ani my sami. Nikdy proto nedopustíme, aby se nás pro naše slabosti a hříchy – vědomé a dobrovolné – zmocnila beznaděj. Jak říkal svatý Josemaría, „není to poslední slovo. Poslední slovo řekne Bůh, a je to slovo výkupné a slitovné lásky, tedy slovo o našem synovství“.

[25]

Zaměstnání láskou

Vědomí Božího synovství všechno mění, jako změnilo i život svatého Josemaríi, když nečekaně objevil tento nový horizont. Ve vnitřním životě nastane obrovský rozdíl, když ho nebudeme stavět na pokroku nebo na předsevzetích, ale zaměříme ho na Lásku, která nás předchází a očekává. Když je pro člověka přednější to, co sám *dělá*, pak se bude jeho vnitřní život téměř výlučně otáčet kolem osobnostního růstu. Takový způsob života ho nejenže vystavuje nebezpečí, že časem ponechá Boží lásku ležet zapomenutou kdesi v koutu duše, ale že zmalomyslní, protože povede boj, v němž bude stát před porážkou sám.

Zaměříme-li se naopak na to, co *dělá Bůh*, když se jím necháme každý den milovat a dennodenně budeme přijímat jeho spásu, dostane tento boj jiný nádech. Když zvítězíme, zcela

přirozeně nás prostoupí vděčnost a chvála; když budeme poraženi, bude náš vztah k Bohu spočívat v důvěřivém návratu k Otci, v prosbě o odpuštění a v tom, že se jím necháme obejmout. Tím se rozumí, že „Boží synovství není zvláštní ctnost s vlastními úkony, nýbrž trvalý stav subjektu ctností. Nejednáme proto jako Boží děti prostřednictvím určitých skutků: veškeré naše jednání, úkony našich ctností mohou a mají být uplatňováním Božího synovství“.[26]

Pro toho, kdo touží přijímat každý den Boží Lásku, neexistuje prohra. Dokonce i hřích se může stát příležitostí k tomu, abychom si připomněli, že jsme děti, a vrátili se k Otci, který nám vždy vyjde vstříc se slovy: „Synu, synu můj!“ Z téhož vědomí se zrodí – jako tomu bylo u svatého Josemaríi – síla, kterou potřebujeme, abychom mohli opět kráčet za Pánem: „Jsem přesvědčen:

vy i já uvidíme s tímto světlem a s touto pomocí milosti, co všechno musí být spáleno, a spálíme to; co musí být vytrženo, a vytrhneme to; co musí být obětováno, a obětujeme to.“[27] Nebudeme se však přitom stresovat ani malomyslnět, budeme se snažit nezaměřovat ideál křesťanského života s perfekcionismem.[28] Ve svém životě budeme upírat pozornost na Boží Lásku k nám, budeme zaměstnáni láskou. Budeme jako malé děti, které objevily něco z lásky svého otce, a chtějí se mu za to tisícerým způsobem odvděčit a opětovat mu to vší možnou láskou, kterou jsou schopni vyjádřit – ať už je jí málo či hodně.

Lucas Buch

---

[1] F. Ocáriz, *Pastýřský list*, 14–II–2017, č. 30.

[2] Tamtéž. Srov. Svatý Josemaría, *Cesta*, č. 961; *Boží přátelé*, č. 239.

[3] Svatý Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 97.

[4] Svatý Josemaría, *Výheň*, č. 540.

[5] Svatá Kateřina Sienská, *Dialog*, č. 167.

[6] Svatý Cyril Jeruzalémský, *Katecheze* 16, 16.

[7] Svatý Josemaría, *Rozjímání* 24–XII–1969. In: A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, I. díl, s. 278.

[8] Svatý Josemaría, *Soukromé poznámky*, č. 1637. In: A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, I. díl, s. 328.

[9] *Jít s Kristem*, č. 64.

[10] Františka, *Homilie při mši na zahájení pontifikátu*, 19–III–2013.

[11] František, *Homilie*, 31–VII–2016.

[12] Benedikt XVI., *Homilie při mši na zahájení pontifikátu*, 24–IV–2005.

[13] Svatý Josemaría, *Dopis* 25–I–1961, č. 54. In: E. Burkhart, J. López, *Vida cotidiana y santidad en la enseñanza de San Josemaría*, sv. 2, Rialp, Madrid 2013, s. 20, pozn. 3).

[14] Svatý Josemaría, *Poznámky z kázání*, 6–VII–1974. In: E. Burkhart, J. López, *Vida cotidiana y santidad en la enseñanza de San Josemaría*, sv. 2, s. 108.

[15] F. Ocáriz, *Pastýřský list*, 14–II–2017, č. 8.

[16] *Boží přátelé*, č. 143.

[17] Svatý Josemaría, *Brázda*, č. 860.

[18] Srov. např. F. Ocáriz, „Filiación divina”. In: *Diccionario de san Josemaría Escrivá de Balaguer*, Monte Carmelo, Burgos 2013, s. 519 – 526.

[19] Svatý rok milosrdenství umožnil některé z nich objevit. Srov. Papežská rada pro novou evangelizaci, *Milosrdní jako Otec. Příspěvky pro Svatý rok milosrdenství 2015 – 2016*.

[20] *Boží přátelé*, č. 150.

[21] František, *Homilie*, 31–VII–2016.

[22] Svatý Jan Pavel II. *Homilie*, 4–V–2003.

[23] *Jít s Kristem*, č. 64.

[24] Svatý Jan Pavel II., enc. *Dives in Misericordia* (30–XI–1980), č. 5.

[25] *Jít s Kristem*, č. 66.

[26] F. Ocáriz – I. de Celaya, *Vivir como hijos de Dios*, Eunsa, Pamplona 1993, s. 54.

[27] *Jít s Kristem*, č. 66.

[28] Srov. F. Ocáriz, *Pastýřský list*, 14–II–2017, č. 8.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/nove-horizonty-i-prvni-modlitba-bozihoditete/> (02.04.2026)